

Miksi maahanmuuttajan kohtaaminen on vaikeaa?

Ismo Söderling

Miksi maahanmuutosta kirjoittaminen on vaikeaa? Miksi maahanmuutosta ei päästä yksimielisyyteen? Mistä kumpuaa epäluottamus ja epäluuloisuus? Miksi...

Keskityn tässä pääkirjoituksessani Suomeen suuntautuvaan maahanmuuttoon. Toivottavasti ulkomailla asuvat lukijamme sallivat tällaisen rajatun näkökulman. Kimmokkeena kirjoitukselleni on syyskuussa Turussa tapahtunut tuhopolttoyrittys, jossa rakenteilla oleva buddhalais-temppeli yritettiin polttaa. Asia uutisoitiin valtakunnallisestikin näkyvästi ja poliisi sai tietysti rikosilmoituksen. Sitten ei mitään ole kuulunutkaan viranomaispuolelta – lehdistökin taisi käyttää paukkunsa loppuun, kun räväkkää uutisointia ei enää löytynyt. Osansa on tietysti vietnamilaisillakin, jotka hiljaisina ja rauhanomaisina eivät halua tehdä asiasta suurta numeroa. Tempelin rakentaminen on heille kuitenkin suunnaton voimaponnistus: Turussa asuvat muutama sata vietnamilaista keräävät temppeleihin varat keskuudestaan, samoin he tekevät rakennustyöt talkootöinä. Tässä suhteessa heidän toimintansa muistuttaa paljolti amerikansuomalaisten tekemisiä sadan vuoden takaa. Kun suomalaiset asettuivat jonkin Amerikan mantereelle, ei kestänyt kauan kun paikkakunnalle nousi työväentalo, raittiusihmisten talo tai kirkko. Usein nousivat kaikki kolme.

Kun siirtolaiset saapuvat uuteen maahan, on heillä suuri tarve olla yhdessä ja puhua omaa kieltään. Samalla he pystyvät välittämään kieltään, kulttuuriaan ja normejaan jälkipolvilleen. Näin on Turun vietnamilaistenkin kohdalla. Samasta syystä Suomessa asuvat somalit, kurdit ja monet muut islamilaiset ryhmät pitävät tärkeänä omia moskeijoitaan; ne ovat paikkoja, joissa voi olla oma itsensä omiensa kanssa. Miksi tällainen koetaan uhkana valtaväestön keskuudessa? Siihen ei löydy yleispätevää vastausta. Muuttoliiketur-

kijat ovat vuosikymmeniä tuottaneet teorioita, joissa puhutaan ”syntipukeista” (’tulevat ja vievät työpaikkamme’) tai kontaktien puutteesta (’kun ei ole maahanmuuttajakavereita, ei tunneta maahanmuuttajien tapoja’). Toki teoriat auttavat meitä ymmärtämään yleisellä tasolla, mistä jokin seikka aiheutuu. Mutta vastauksia päivänpolttaviin kysymyksiin niissä harvemmin löytyy.

Itse en kuitenkaan halua piiloutua tieteen fraseologian taakse. Mielestäni asiat ovat sangen yksinkertaisesti ymmärrettäviä. Siihen liittyy muutama perusfakta: Suomessa on yli 200 000 maahanmuuttajaa, ja lisää tulee. Suomi on löydetty. Suomi tarvitsee maahanmuuttajia jatkossa yhä enemmän. Suomessa on tällä hetkellä n. 150 000 työtöntä. En kuitenkaan usko, että maahanmuuttajat vievät työt kortistossa olevilta. Eri puolilla maailmaa tehdyissä tutkimuksissa on todettu, että maahanmuutto elvyttää taloutta sen sijaan että se alentaisi kansantuotetta. Mistä sitten johtuu suuri hälinä maahanmuuton lieveilmiöistä Suomessa? Miksi rakennusteollisuuden harmaa työvoima hyppii jatkuvasti silmille. Miksi pakolaisina esiintyvien EU-kansalaisten turvapaikkashoppailua tapahtuu? Miksi muutama sata kerjäläistä saa valtakunnan lehdistön ja poliittisen eliitin aktivoitumaan? Niin, miksi?

Mielestäni siksi, että Suomessa maahanmuuttoasioissa puuttuu paljolti peruskonsensus ja poliittinen johtajuus. Maahanmuuttoon liittyvät uudistukset ovat kuin autovero: niistä keskustellaan vain sen verran kuin on välttämättä pakko – pienin askelin ja viivytystaktiikkaa käyden. Seuraavat eduskuntavaalit keväällä 2011 ovat ilman muuta maahanmuuttovaalit.

Mikäli ihmettä ei tapahdu, kura lentää ja kaikilla on paha mieli. Mitä ihmeen tekemiseen vaadittaisiin? Mielestäni asia on sangen yksinkertainen. Tarpeeksi arvostettu henkilö kutsuu kokoon ”maahanmuuttoliittisen Korpilampi-tapaamisen”, jossa kansalliset

vaikuttajat, viranomaiset, poliitikot, maahanmuuttajat ja tiedotusvälineet edustajineen istuvat alas, ja miettivät yhdessä Suomen tulevaisuutta. Elämme etsikköaikaa vielä. Meillä ei vielä roihua lähiöt, opettajia ei hakata luokissa, maahanmuuttokriittiset julkimot saavat turvassa kulkea kadulla, myöskään maahanmuuttajia ei tähtäillä laser-kivääreillä Ruotsin tyyliin. Mutta kauanko tätä idylliä riittää? En tiedä. Mutta sen tiedän, että jos emme pääse yhteiseen käsitykseen maamme suuresta kohtalonkysymyksestä eli Suomen väestöllisestä kehityksestä, on Ruotsin tie meidänkin tiemme.

Ruotsissa on päätetty, että ns. perinteiset puolueet eivät tee yhteistyötä maahanmuuttokriittisen ”Sverigedemokraterna”-puolueen kanssa. Mielestäni kaikilla parlamenttiin valituilla puolueilla täytyy olla osallistumismahdollisuus yhteisiin asioihin. Eristämällä lisätään katkeruutta ja pahaa mieltä. Jos maahanmuuttokriittiset puolueet keräävät eri maissa 10–20 % annetuista äänistä, on myös näiden puolueiden kannattajia kuunneltava ja niiden edustajat on saatava tavalla tai todella mukaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoprosessiin.

The difficulty of encountering immigrants – and the difficulty of writing about immigration...

This past September in Turku, arsonists attempted to burn down a Buddhist temple that was still under construction. The attempt received prominent news coverage, even nationally, and a police report was naturally filed on the case. For the Vietnamese immigrants who are building the temple the project represents a momentous effort: there are only a few hundred Vietnamese living in Turku, and both the funds and the volunteer labor to build the temple come from this small community. In this regard their activities greatly resemble the many similar projects undertaken by Finnish-Americans a hundred years ago. As Finns settled in various parts of the American continent, it didn't take them long to build a labor hall, a temperance hall, or a church. And often, they built all three.

In Finland, when it comes to immigration issues, basic consensus and political leadership are largely missing. Now if ever is the time for our national leaders to take the initiative in their own hands. In Sweden it has now been decided that the so-called traditional political parties will not work with the anti-immigration

Ai niin – kukas sen Korpilampi-tapaamisen isännöisi? Suomella lienee vain yksi rauhannobelisti. Toisaalta nykyinen pääministerimme lienee pisimpään istunut naispääministerimme. Ja ulkoministerimme on ainoa maratonin tempaissut nykyhallituksen jäsen. Jos kutsussa on Martti Ahtisaaren, Mari Kiviniemen, Alexander Stubbin ja vuoden pakolaisnaisen Nasima Razmyarin allekirjoitukset, se kutsu kannattaisi ottaa tosissaan.

PS: Alkuperäinen Korpilampi-konferenssi pidettiin syyskuussa 1977 Espoossa samannimisessä kokouspaikassa. Paikalla oli maamme poliittinen ja taloudellinen ykkösketju. Oli havaittu, että työmarkkinajärjestöt ja talouselämän edustajat eivät luottaneet toisiinsa, ja se taas hankaloitti valtakunnan selviämistä 1970-luvun öljykriisin jälkeisestä talousahdingosta. Kahden päivän tapaaminen tarjosi mahdollisuuden avoimeen keskusteluun ja henkilökohtaisiin tutustumisiin. Näin pohjustettiin edellytykset 1980-luvun Suomen kovalle talousnousulle.

Turkuun rakenteilla oleva buddhalais-temppele. Kuva: Ismo Söderling.

party “Sverigedemokraterna”. In my opinion, every party elected into Parliament must have the opportunity to participate in common matters. Excluding one party will only result in bitterness and ill will. Moreover, when parties with critical views on immigration are taking 10–20 % of the vote, their supporters deserve to have a voice and have their representatives be part of the national decision-making process.

I propose that politicians act quickly now to organize a joint-event so that they can together decide the rules of the game, especially with an eye on the upcoming parliamentary elections in the spring. And if the invitation comes signed by our Nobel Peace Prize Laureate Martti Ahtisaari, Prime Minister Mari Kiviniemi, Foreign Minister Alexander Stubb and refugee woman of the year Nasima Razmyar, the invitation can hardly be ignored.